

Despre NATO

Istoric

Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) a fost înființată la 4 aprilie 1949, odată cu semnarea Tratatului de la Washington. NATO se definește drept alianță politico-militară, a cărui scop fundamental este orientat spre protejarea și asigurarea libertății și securității aliaților prin mijloace politice și militare.[1] Alianța a fost introdusă după cel de-al Doilea Război Mondial, într-un moment vulnerabil experimentat la nivel global, cu scopul de a descuraja expansionismul sovietic, de a interzice renașterea militarismului naționalist în Europa și de a încuraja integrarea politicii europene.[2] Astfel, NATO a fost gândită drept instrument pentru asigurarea securității colective împotriva Uniunii Sovietice. Apărarea colectivă reprezintă unul dintre pilonii organizației, fiind consacrată în articolul 5 al Tratatului de la Washington, care reafirmă obligativitatea membrilor de a se ajuta reciproc în cazul situațiilor de criză care amenință securitatea aliaților.[3]

În prezent, Alianța este alcătuită din 31 de state membre din America de Nord și Europa, dar își menține politica ușilor deschise orientată către orice țară europeană în măsură să promoveze politicile Tratatului de la Washington și să contribuie activ la susținerea principiilor fundamentale ale NATO.[4] Articolul 10 din Tratatul Atlanticului de Nord stabilește condițiile pe care un stat trebuie să le îndeplinească pentru a adera la NATO, iar deciziile privind invitarea unei țări să adere la Alianță este evaluată de Consiliul Atlanticului de Nord, în calitate de organism politic decizional al organizației.[5]

Structură

Din punct de vedere structural, NATO este alcătuită din două părți principale: componenta politică și componenta militară. Alianța îmbină dimensiunea politică cu cea militară pentru a forma un instrument de răspuns capabil să facă față amenințărilor și provocărilor de securitate la nivel global. În calitate de actor responsabil de securitatea internațională, NATO urmărește abordarea și adaptarea structurii organizației la noile provocări din sfera globală pentru a-și putea păstra existența și relevanța în domeniul securității.

La baza piramidei structurii NATO se află Consiliul Nord-Atlantic (NAC), în calitate de organ decizional principal al Alianței. NAC supraveghează procesul politic și militar al problemelor de securitate cu care se confruntă Alianța. Consiliul Nord-Atlantic este prezidat de secretarul general

și compus din reprezentanți permanenți la nivel de ambasadori ai statelor membre. [6]

Comitetul Militar, în calitate de consilier militar al Consiliului Nord-Atlantic și al Grupului de Planificare Nucleară, ocupă un loc important în cadrul Alianței prin coordonarea operațiunilor militare desfășurate de organizație. Comitetul Militar reprezintă cel mai vechi organism permanent al NATO după Consiliul Nord-Atlantic, iar pe lângă rolul de consilier militar, Comitetul este responsabil de îndrumarea și sprijinirea celor doi comandanți strategici, și anume Comandamentul Suprem Aliat pentru Operațiuni (SACEUR) responsabil de planificarea și conducerea operațiunilor militare și Comandamentul Suprem Aliat pentru Transformare desemnat pentru transformarea capacităților militare ale NATO și dezvoltarea capabilităților militare.[7]

Totodată, o poziție semnificativă în structura organizatorică a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord este ocupată de parteneriatele Alianței. Parteneriatele NATO sunt instrumente cheie pentru consolidarea securității euro-atlantice, printre cele mai importante se numără Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EPAC), Dialogul Mediteranean, cât și o serie de relații interorganizaționale, precum relațiile stabilite cu UE și ONU.[8] Parteneriatele, dialogul și cooperarea permit Alianței angajarea activă, împreună cu alți actori și organizații, în problemele politice și de securitate operate la scară largă.[9]

Obiective

Obiectivele NATO alcătuiesc o structură prestabilită care caracterizează natura și fundamentul organizației și rămân neschimbate pe tot parcursul existenței acesteia. Sarcinile NATO se axează asupra apărării colective, securității cooperative, gestionarea crizelor și asupra politicii ușilor deschise.

Apărarea colectivă - constituie un principiu unic și de durată al Alianței și reprezintă fundamentul cooperării și ajutorului reciproc între statele membre NATO. Principul apărării colective este consacrat în articolul V al Tratatului Atlanticului de Nord și introduce cauzalitatea și efectul unui atac asupra unui aliat al NATO.[10] Astfel, articolul 5 prezintă un atac împotriva unui aliat ca fiind considerat un atac împotriva tuturor aliaților, acest aspect introducând obligativitatea statelor membre de a-și acorda sprijin reciproc. În istoria organizației, articolul V al Tratatului Atlanticului de Nord a fost invocat pentru prima și singura dată ca urmare a atacurilor de la 11 septembrie desfășurate împotriva Statelor Unite ale Americii.[11]

Gestionarea Crizelor - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord a definit gestionarea crizelor drept „acțiuni coordonate, întreprinse pentru dezamorsarea crizelor pentru prevenirea escaladării acestora într-un conflict armat și pentru a limita ostilitățile, în cazul în care acestea ar rezulta.[12]

Conform NATO, gestiunea crizelor poate implica atât măsuri militare, cât și măsuri non-militare destinate abordării întregului spectru de crize și situații tensionate care atentează asupra mediului de securitate.[13]

Politica de extindere – de la momentul înființării și până în prezent, NATO a trecut prin nouă runde de extindere, numărul statelor membre crescând de la 12 la 31, cea mai recentă aderare fiind a Finlandei în 4 aprilie 2023. NATO promovează politica ușilor deschise pentru toate statele capabile să își asume și să îndeplinească obligațiile aferente aderării. Extinderea NATO reprezintă fundamentul promovării cooperării și consolidării unei Europe întregi și libere. [14]

Finanțare

Finanțarea NATO este formată din contribuțiile direct și indirecte alocate de statele membre pentru conducerea Alianței și implementarea politicilor și activităților acesteia. Bugetele și programele NATO sunt finanțate de contribuții directe și echivalează cu dor 0,3% din totalul cheltuielilor de apărare ale Alianțelor, fiind echivalentul a aproximativ 2,5 miliarde de euro destinate conducerii organizației, comandamentelor și infrastructurii militare. Tuturor aliaților le revine responsabilitatea de a contribui la finanțarea NATO, utilizând o formulă convenită de împărțire a costurilor, raportată la venitul național brut al membrilor Alianței.[15] Contribuțiile indirecte sau naționale constituie cea mai mare componentă a finanțării NATO și sunt distribuite către activitățile de descurajare și apărare și către operațiunile militare. [16]

În structura de finanțare a NATO sunt delimitate trei bugete principale finanțate în comun:

Bugetul civil – căruia îi revin cheltuielile de personal, costurile operaționale și cheltuielile de capital și de program ale Statului Major Internațional de la Cartierul General al NATO din Belgia. Pentru 2023 a fost alocată bugetului civil suma de 370,8 milioane de euro.[17]

Bugetul militar – sprijină și contribuie la consolidarea poziției NATO în operațiunile de descurajare și apărare și promovarea interoperabilității în cadrul Alianței. Bugetul militar pentru 2023 a atins suma de 1,96 miliarde de euro.[18]

Programul NATO de Investiții în Securitate – este responsabil de finanțarea construcției majore, a sistemelor de comandă și control în conformitate cu principiile organizației care sprijină și contribuie la descurajarea, apărarea și securitatea membrilor Alianței. Plafonul pentru 2023 acordat Programului NATO de Investiții în Securitate a fost de 1 miliard de euro.[19]

Bugetele sunt calculate și redistribuite anual, sub autoritatea șefului organismului NATO respectiv.

- [1] U.S Mission to the North Atlantic Treaty Organization, *About NATO*, <https://nato.usmission.gov/about-nato/>, data accesării: 06.01.2024.
- [2] North Atlantic Treaty Organization, *A Short History of NATO*, 2022, https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_139339.htm, data accesării: 06.01.2024.
- [3] North Atlantic Treaty Organization, *Founding treaty*, 2022, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_67656.htm?, data accesării: 06.01.2024.
- [4] North Atlantic Treaty Organization, *What is NATO?*, <https://www.nato.int/nato-welcome/>, data accesării: 06.01.2024.
- [5] North Atlantic Treaty Organization, *NATO member countries*, 2023, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52044.htm?, data accesării: 06.01.2024.
- [6] North Atlantic Treaty Organization, *North Atlantic Council*, 2022, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49763.htm?, data accesării: 06.01.2024.
- [7] North Atlantic Treaty Organization, *Military Committee*, 2023, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49633.htm?, data accesării: 06.01.2024.
- [8] North Atlantic Treaty Organization, *NATO Partners*, 2020, <https://www.nato.int/cps/en/natohq/51288.htm>, data accesării: 06.01.2024.
- [9] U.S. Mission to the North Atlantic Treaty Organization, *About NATO*, <https://nato.usmission.gov/about-nato/>, data accesării: 06.01.2024.
- [10] North Atlantic Treaty Organization, *Collective defence and Article 5*, 2023, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_110496.htm, data accesării: 06.01.2024.
- [11] *Ibidem*.
- [12] North Atlantic Treaty Organization, *AAP-06, NATO glossary of terms and definitions*, 2021, p.36.
- [13] North Atlantic Treaty Organization, *Crisis management*, 2022, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49192.htm, data accesării: 06.01.2024.
- [14] North Atlantic Treaty Organization, *Elarmement and Article 10*, 2023, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49212.htm, data accesării: 06.01.2024.
- [15] North Atlantic Treaty Organization, *Funding NATO*, 2023, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_67655.htm?, data accesării: 06.01.2024.

[16] *Ibidem*

[17] *Ibidem*

[18] *Ibidem*

[19] *Ibidem*

Revision #3

Created 13 December 2023 09:04:45 by Christian Nasulea

Updated 19 January 2024 10:15:18 by Alexandra Patrascu